

Dato: 17. november 2014

Til: NST@NST.dk

Cc: bpc@nst.dk, trsla@nst.dk, soele@nst.dk

Vedr. journalnr.: NST-400-00087

Danmarks
Naturfredningsforening

Masnedøgade 20
2100 København Ø
Telefon: 39 17 40 00
Mail: dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar til Høring af forslag til lov om ændring af lov om planlægning og lov om naturbeskyttelse – etablering af et Grønt Danmarkskort, forbud mod gødskning og sprøjtning i § 3-områder og vejledende bødeniveau

Danmarks Naturfredningsforening (DN) mener, at Naturplan Danmark er et stort naturpolitisk fremskridt, og foreningen håber på en bred politisk opbakning til planen og til de konkrete indsatser der skal udmønte den. Naturplanen rækker frem mod 2050, og inkluderer dermed det tidsperspektiv som er vigtigt for en succesfuld naturforvaltning.

DN bakker op om ovennævnte lovforslag, der følger op på tre af Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger. Det er meget glædeligt, at der nu tages lovmæssige initiativer til i højere grad at sikre mere og bedre sammenhængende natur i Danmark, herunder gennem etablering af Grønt Danmarkskort, forbud mod gødskning og sprøjtning i § 3 områder og en ensretning og forøgelse af bødeniveauet for overtrædelse af naturbeskyttelsesloven.

DN mener dog samtidigt, at der er behov for justeringer af lovforslaget, før det lever op til intentionen i Naturplan Danmark om at sætte en klar retning for naturpolitikken fremover. Blandt andet mangler der målsætninger for naturarealet og naturkvaliteten, beskrivelse af processen og opfølgning på resultaterne. Samlet vil DN foreslå følgende 12 tilføjelser og justeringer af lovforslaget:

Forslag om Grønt Danmarkskort:

1. at der indføres klare mål for naturarealets størrelse og for naturkvaliteten i Grønt Danmarkskort
2. at der løbende følges op på fremdriften, fx som et led i Landsplanredegørelsen
3. at Grønt Danmarkskort fremhæves som en national interesse i planloven og tildeles sit eget kapitel på linje med de øvrige nationale interesser
4. at det af kommuneplanen skal fremgå, hvilke interesser der skal sikres på de enkelte arealer inden for Grønt Danmarkskort, med udgangspunkt i grundlaget for udpegningen af arealerne jf. lovforslagets § 11a stk. 3 om prioritering af de nationale udpegningskriterier
5. at der etableres tværkommunale fora med deltagelse af de væsentligste interessenter, som med udgangspunkt i en målsat og velbeskrevet proces sikrer fremdrift i naturnetværket
6. at der etableres et Nationalt Naturråd som inspirerer og understøtter aktørerne og dokumenterer netværkets fremdrift

7. at det i relevant lovgivning sikres, at følgende incitamenter kan anvendes til at virkeliggøre Grønt Danmarkskort: reduktion af jordbeskatningen for arealer i netværket, jordfordeling, målretning af landbrugsstøtten til arealer i netværket uden for Natura2000 områderne
8. at sikring af drikkevandsinteresser, større sammenhængende landskaber, geologiske interesser og fredninger tilføjes de emner som indgår i § 11a stk.3, 3) om naturområder der bidrager til andre formål indenfor Grønt Danmarkskort
9. at Digitale Naturkort integreres med de øvrige arealdata på Danmarks Arealinformation

Forslag om forbud mod gødskning og sprøjtning på § 3 – arealer:

10. at der indføres forbud mod gødskning og sprøjtning af alle § 3-områder inklusiv økologisk jordbrug, men at arealerne i fremtiden vil kunne regnes med i harmoniarealet forudsat, at arealerne bliver afgræsset, og at de på nuværende tidspunkt indregnes i harmoniarealet for bedriften
11. at det i lovforslagets bemærkninger tydeliggøres:
 - i hvilke situationer der kan være tale om ekspropriationslignende situationer,
 - at invasive arter så vidt muligt skal bekæmpes med andre midler end sprøjtning, og
 - at forbuddet inkluderer et forbud mod gødskning af søer ved den indirekte gødskning som opstår ved udsætning af andehold i søer
12. at ikrafttrædelsesdatoen for forbuddet mod gødskning og sprøjtning af hensyn til den kommende dyrkningssæson fastsættes til 1. september 2015, og ikke 2 år senere

Ændringsforslagene uddybes nærmere i bilag 1.

Med venlig hilsen

Nina Larsen Saarnak
Leder for lokale sager
31193238, nis@dn.dk

Bilag 1:

Uddybende bemærkninger til DNs høringssvar til lovforslag om ændring af lov om planlægning og lov om naturbeskyttelse – etablering af Grønt Danmarkskort, forbud mod gødskning og sprøjtning i § 3-områder og vejledende bødeniveau

Uddybende bemærkninger til forslag om Grønt Danmarkskort

Grønne sammenhængende strukturer har længe været et statsligt mål med kommuneplanerne, uden at det har haft den nødvendige fremdrift for naturareal eller naturkvalitet. DN mener, at det er vigtigt for naturnetværkets succes, at det baseres på folkelig opbakning og medejerskab. Selv om foreningen gerne have set Grønt Danmarkskort implementeret gennem mere bindende udpegninger, bakker DN op om Grønt Danmarkskort, som sammen med nedenstående forslag til præciseringer kan udgøre en ganske væsentlig mulighed for at sikre mere og bedre natur i Danmark.

Mål for naturkvalitet og naturareal

Lovforslaget sikrer alene udpegning af streger på et kort. Selv om stregerne med lovforslaget tegnes på baggrund af de nye Digitale Naturkort – og dermed på et langt mere oplyst og kvalificeret grundlag end tidligere, mangler der stadig klare mål for hvor stort et areal, der skal indgå i Grønt Danmarkskort, og mål for hvilken naturkvalitet der ønskes opnået på arealerne. På s. 12 i Naturplan Danmark fremgår dog, at der forventes etableret 25.000 ha ny natur inden 2020. Men det fremgår ikke her, hvordan arealerne fordeler sig geografisk, eller hvilke mål der er for de resterende 30 år, inden netværket forventes fuldt etableret i 2050. Kommuneplanerne har efter kommunalreformen desuden indeholdt retningslinjer for, hvilke interesser der skal varetages inden for beskyttelsesområderne i det åbne land (herunder fx naturbeskyttelsesinteresser, landskabsinteresser, geologiske interesser osv.). I dette lovforslag er der ikke indføjes nogen krav om, at kommuneplanerne skal beskrive hvilke interesser der gælder for de enkelte arealer inden for Grønt Danmarkskort. Dermed stilles arealerne inden for Grønt Danmarkskort dårligere i kommuneplanlægningen, end de eksisterende emner som kommuneplanen indeholder retningslinjer for i det åbne land. Mål for naturareal og kvalitet er afgørende for at kunne følge op på og sikre fremdrift i realisering af netværket, og vil desuden have betydning for forventningsafstemning i forhold til de interessenter der skal bidrage til at virkeliggøre netværket. Derfor foreslår DN:

- at der indføjes mål for naturarealets størrelse og for naturkvaliteten i Grønt Danmarkskort
- at det af kommuneplanen skal fremgå, hvilke interesser der skal sikres på de enkelte arealer inden for Grønt Danmarkskort, med udgangspunkt i de interesser der ligger til grund for udpegningen af arealerne, jf. lovforslagets § 11a stk. 3 om prioritering af de nationale udpegningskriterier

Opfølgning og evaluering

Ud over en forhåbentlig tydeligere målsætning omkring naturareal og naturkvalitet, mangler lovforslaget helt krav til opfølgning og evaluering af målene. Frem mod 2050 er der således intet reelt overblik over hverken omfanget af naturarealerne, udskiftning af arealer (jf. lovforslagets frivillighed og mulighed for at udtage og tilføje arealer til netværket) eller fremdriften i naturkvaliteten på arealerne. Derfor foreslår DN:

- at der løbende følges op på fremdriften, fx som et led i Landsplanredegørelsen (se desuden forslaget neden for om Nationalt Naturråd)

- at Grønt Danmarkskort, som med naturplanen og lovforslaget tydeligvis er en national interesse, også juridisk fremhæves som sådan gennem et eget kapitel i planloven, på linje med de øvrige nationale interesser som fx planlægning i kystområderne eller planlægning i Hovedstadsregionen.

Proces for etablering og fremdrift i netværket – tværkommunale fora og nationalt naturråd

Grønt Danmarkskort drager nytte af den lokale viden kommunerne har om de bedst egnede arealer til at indgå i netværket. Samtidigt er det afgørende for at sikre fremdriften i naturen, at der udstikkes klare overordnede målsætninger og proces for den lokale udmøntning af netværket. Det skal sikre, at der rent faktisk udpeges arealer i passende størrelse og placering, og gerne at der sker en involvering af øvrige relevante interessenter. Netop en tydelig målsat proces har vist sig effektiv i forbindelse med vandrådene, og før det i processen vedrørende jagt- og forstyrrelsesfrie kerneområder. En tilsvarende proces kan derfor tænkes at sikre fremdrift i Grønt Danmarkskort. Arbejdet i tværkommunale fora vil desuden skabe synergi med f.eks. Natura2000 planerne og prioritering af midlerne, samt sikre et optimalt samarbejde på tværs af kommunegrænser. I den sammenhæng er de grønne råds sammensætning og opgaver ikke hensigtsmæssig som udgangspunkt for en tværkommunal, fokuseret og velbeskrevet proces omkring etablering af naturnetværket. DN foreslår:

- at der etableres en række tværkommunale fora med deltagelse af de væsentligste interessenter, der med udgangspunkt i en målsat og velbeskrevet proces kan sikre fremdrift i netværket
- at der etableres et Nationalt Naturråd, der inspirerer og understøtter såvel nationale, kommunale som private aktørers initiativer, undersøger eventuelle barrierer og dokumenterer netværkets fremdrift

Incitamenter

Der mangler incitamenter som gør det attraktivt for kommuner og for lodsejere at bidrage med jord til Grønt Danmarkskort. Et andet problem er desuden, at virkemidlerne baserer sig på frivillighed og midlertidige foranstaltninger, selv om naturen omvendt har brug for kontinuitet. DN foreslår, at det i relevant lovgivning sikres, at følgende incitamenter kan anvendes til at virkeliggøre Grønt Danmarkskort:

- reduktion af jordbeskatningen for arealer i netværket
- jordfordeling
- målretning af landbrugsstøtten til arealer i netværket uden for Natura2000 områderne

Sammenhæng med øvrig kommuneplanlægning

DN bakker op om, at der ikke sker en justering af det øvrige kommuneplankatalog jf. planlovens § 11a. Men foreningen foreslår, at sammenhængen mellem Grønt Danmarkskort og beskyttelsesinteresserne i det åbne land som de varetages gennem kommuneplanlægningen tydeliggøres i bemærkningerne. Desuden skal DN foreslå:

- at sikring af drikkevandsinteresser, større sammenhængende landskaber, geologiske interesser og fredede områder tilføjes de emner der indgår i § 11 a stk. 3 3) for udpegning af arealer der bidrager til andre formål inden for Grønt Danmarkskort.

Beskyttede arter og Digitale Naturkort

Lovforslaget nævner ikke i særligt omfang beskyttede arter. DN går ud fra at hensynet til disse arter så vidt muligt varetages gennem grundlaget for indholdet i Digitale Naturkort i sammenhæng med kommunernes lokale viden om forekomsten af beskyttede arter. Det fremgår af lovforslaget, at udpegningen af Grønt Danmarkskort skal ske på baggrund af Digitale Natur-

kort, der består af et nyt biodiversitetskort, af HNV-kort og kort over kulstofrige lavbundsarealer. Digitale Naturkort vil jf. lovforslaget være placeret på Naturstyrelsens hjemmeside, mens øvrige korttemaer – herunder § 3 områderne m.m. som vil skulle anvendes i udpegningen og forvaltningen af Grønt Danmarkskort er samlet på Danmarks Arealinformation. DN skal anbefale:

- at Digitale Naturkort integreres med de øvrige arealdata i Danmarks Arealinformation.

Vejledning

DN bakker op om forslaget om, at der udarbejdes en nærmere vejledning som vil indeholde konkrete eksempler på, hvordan planlægningen vil kunne gavne biodiversiteten mest muligt og indfri synergieffekter.

Uddybende bemærkninger til forslag om forbud mod gødskning og sprøjtning på arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3

DN er meget tilfredse med forslaget om forbud mod gødskning og sprøjtning på vores beskyttede naturtyper (§3 arealer). Her lever en lang række vilde dyr og planter. Lovændringen vil ikke bare forbedre biodiversiteten men også bidrage til en bedre sikring af vores drikkevandsinteresser, når sprøjtning med plantegifte og gødskning forbydes på arealerne. Lovforslaget spiller dermed en ganske afgørende og væsentlig rolle for Danmarks natur og i forhold til at leve op til vores internationale forpligtelser.

Fritagelse af økologisk jordbrug

DN skal dog foreslå, at økologerne ikke fritages fra forbuddet, da der ikke bør tilføres gødning fra andet end græssende dyr på arealerne, og da § 3 arealerne bør indgå som en del af harmoniarealet. Begrundelsen for, at økologerne er undtaget er, at et areal, der ikke må gødes heller ikke må regnes med i harmoniarealet, der bruges til at beregne, hvor mange dyreenheder, der må være på en ejendom. Det er ikke i dag muligt at forbyde gødskning på § 3-arealerne og samtidig opretholde arealet som en del af harmoniarealet jf. husdyrbekendtgørelsen. Derfor foreslår DN:

- at der indføres forbud mod gødskning og sprøjtning af alle § 3-områder inklusiv økologisk jordbrug, men at arealerne i fremtiden vil kunne regnes med i harmoniarealet forudsat, at arealerne bliver afgræsset, og at de på nuværende tidspunkt indregnes i harmoniarealet for bedriften

Forslaget vil medføre to fordele:

- Der kommer et incitament til at afgræsse arealerne, som understøtter Naturplanen
- Det største værditab i forbindelse med forbuddet falder bort, og dermed falder den vigtigste argumentation mod forbuddet væk

Dispensation fra forbud mod gødskning og sprøjtning

Af lovforslaget fremgår det, at ministeren kan fastsætte regler om dispensation fra forbuddet mod gødskning og sprøjtning i helt særlige tilfælde, f.eks. hvis en konkret sag skulle udgøre eller få karakter af ekspropriation. Der er tale om generel erstatningsfri regulering begrundet i almene hensyn. For at undgå unødvendigt mange dispensationsager efter denne bestemmelse, bør muligheden for brug af denne dispensationsmulighed uddybes så konkret som muligt i bemærkningerne til hjælp for den efterfølgende sagsbehandling som bestemmelsen åbner for.

Det foreslås i lovforslaget, at også kommunalbestyrelsen kan dispensere fra forbuddet til engangsforanstaltninger med sprøjtning mod invasive arter. DN skal foreslå, at det fremhæves i

bemærkningerne, at invasive arter så vidt muligt skal bekæmpes med andre midler end sprøjtning.

Andefodring og -opdræt indebærer en indirekte gødskning som opstår ved udsætning og fodring af ænder i mindre søer. Et ophør af den indirekte påvirkning vil medføre en væsentlig forbedring af naturtilstanden for mange danske små-søer.

DN foreslår derfor, at det tydeliggøres i bemærkningerne til lovforslaget:

- i hvilke situationer der kan være tale om ekspropriationslignende situationer
- at invasive arter så vidt muligt skal bekæmpes med andre midler end sprøjtning
- at forbuddet inkluderer et forbud mod gødskning af søer ved den indirekte gødskning som opstår ved udsætning og andehold i små-søer

Ikrafttrædelse

DN er helt uforstående over for den meget sene ikrafttrædelse af forbuddet mod gødskning og sprøjtning på § 3 arealer i september 2017. Der ses ikke at være sagligt begrundede hensyn som kan udskyde datoen 2 år yderligere, sammenholdt med naturplanens overordnede målsætninger for naturen i Danmark. DN skal foreslå:

- at man af hensyn til den kommende dyrknings sæson fastsætter ikrafttrædelsesdatoen for forbuddet mod gødskning og sprøjtning til 1. september 2015

Uddybende bemærkninger til forslag om øget bødeniveau

DN hilser forslaget om øget bødeniveau og ensartet praksis for overtrædelser af Naturbeskyttelsesloven meget velkomment. Et øget bødeniveau har længe været tiltrængt, og understøtter desuden Naturplanens grundlæggende intention om at gøre en reel forskel for Danmarks natur.